

№74 (518), середа
25 грудня 2024 року

Слава Україні! Героям Слава!

Свобода

плюс Тернопільщина

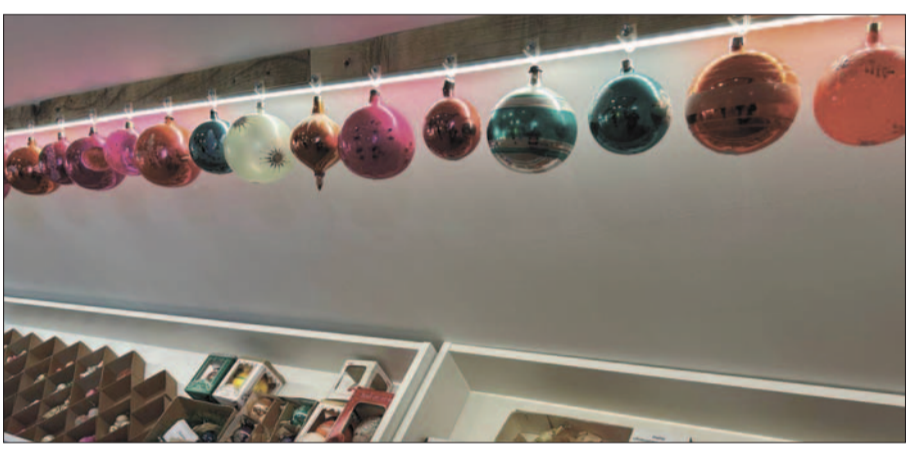
Незалежна громадсько-політична газета

6 сторінок

Фабрика ялинкових прикрас у Тербовлі: історія, що живе у музеї-майстерні

Фабрика ялинкових прикрас в Тербовлі не працює вже близько 20 років. А її виробництво було одним із найбільших у тодішньому Радянському Союзі. Тому ялинкові іграшки з Тербовлі - це вже історія. А щоб її відтворити для молодшого покоління і занурити у спогади поважних мешканців Тернопільщини, у музеї-майстерні Тербовлі експонують виставку новорічних прикрас. Директор музею Ярослав Ярошевський радо розповідає про своє дітище. Ялинкові прикраси купує на усіх можливих платформах. Тербовляниці, каже, неохоче діляться іграшками з власної колекції.

Закінчення на 3 стор.

Цьогоріч Господь вдруге обрав Україну місцем свого Різдва...

...Ісус рождається серед тривоги у поруйнованих селах і містах, розбомблених школах і дитсадках, солдатських окопах, у тимчасових оселях усіх, хто змушений був залишити свої домівки, у лікарняних палатах, де рятують життя поранених, у хатах, де батьки втратили своїх дітей, а діти - батьків...
...Засяє Різдвяна зірка, запалимо свічки та помолимося за усіх Героїв, які загинули за волю України, за усіх замордованих голодоморами, за всіх невинноубитих українців...
Свічка горітиме, і ми разом з їхніми душами, які прийдуть на Святий вечір, проситимемо Господа про такий бажаний для України МИР...
...Але, попри всі важкі нинішні випробування, радість Різдва Христового наповнює наше серце, відганяючи скорботу, біль та журбу. Шановні працівники газових господарств, ветерани праці, споживачі блакитного палива, щиро вітаю вас зі світлим Різдвом Христовим та з Новим 2024 роком! Зичу міцного здоров'я та щедрої долі вам і вашій родині! Усім нам - непохитної віри, затишку та добра, благополуччя та процвітання, великого терпіння та мудрості.
Щасливих і спокійних Різдвяних і Новорічних свят!
Христос рождається! Славимо Його!
З повагою - Віталій БОБРИВЕЦЬ, голова правління ПрАТ "Тернопільмісгасз"

БІЛОБОЖНИЦЬКА ГРОМАДА ВІТАЄ З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ ТА НОВИМ 2025 РОКОМ!

Добігає кінця ще один рік спротиву, героїчно виборений Україною у протистоянні з чисельно переважачим агресором.
Протягом цього року, як і минулого, діяльність Білобожницької громади, окрім забезпечення потреб населення, була спрямована на максимальну всебічну підтримку наших військових. Саме завдяки їм наша держава, попри всі страждання, гордо стоїть, тримаючись на шляху християнської віри і волелюбних принципів.
Ми відчували радість, коли наші захисники поверталися додому з полону.
У Різдвяну ніч найперше помолимося за наших захисників. Нехай кожен з них повернеться додому живим і здоровим. Також згадаймо тих, хто віддав власне життя у боротьбі за кожного з нас. Пам'ять про них має завжди горіти полум'ям патріотизму в наших серцях.
Щиро вітаємо всіх жителів Білобожницької громади із Різдвом Христовим та Новим 2025 роком. Дякуємо кожному, хто цього року плідно працював, щоб допомогти ЗСУ. Продовжуємо працювати в новому році задля наближення очікуваної перемоги.
Божого благословення, миру, злагоди, добра і благополуччя на весь прийдешній рік!

Христос рождається! Славимо Його!

З повагою - Віктор ШЕПЕТА, голова Білобожницької громади

Від щирого серця вітаю із величним святом Різдва Христового та Новим 2025 роком!

Цей рік був сповнений викликів і випробувань, але завдяки нашій єдності, витримці та незламному духу ми вистояли. У ці святкові дні з особливою вдячністю згадуємо наших Героїв, які щодня стоять на варті нашої свободи та незалежності. Нехай Різдвяна зірка освітлює їм шлях, а тепло наших молитов огортає їх, де б вони не були.
Нехай це Різдво стане символом відродження, миру та злагоди для нашої країни. Бажаю, щоб у кожній оселі панували добробут, любов і тепло, а Новий 2025 рік приніс довгоочікуваний мир, нові можливості та щастя.
З повагою - Роман КУХАРСЬКИЙ, Бурсуківський сільський голова

Шановні країни, працівники та ветерани споживчої кооперації!

Вітаю вас із Новим роком та Різдвом Христовим! Нехай рік прийдешній буде для вас світлим, щасливим і багатим на добрі події. Бажаю, щоб мир і спокій оселилися у ваших серцях і домівках, а святкові дні наповнили душу теплом, любов'ю, вірою та надією.
Зичу вам міцного здоров'я, родинного затишку, благополуччя, невечірньої енергії та оптимізму. Нехай успіх супроводжує всі ваші починання, а щирі посмішки та гармонія будуть постійними супутниками у житті.
Нехай Новий рік принесе мир у нашу країну та буде багатим на добро, щедрим на радісні події, принесе вам професійні досягнення, особисте щастя і здійснення найзаповітніших мрій.

Михайло ЛАЗАР, голова правління спілки споживчих товариств Тернопільської області

Щирі вітання з Різдвом Христовим!

Тепла, надії і затишку вашим оселям, турботи і миру вашим родинам. Бережіть себе і своїх близьких. Щастя вам усім. Нехай дороговказ допоможе знайти вірну дорогу в будь-якій ситуації, а в житті завжди буде місце диву. Бажаю, щоб Різдвяна казка принесла кожному любов.
*Україна обов'язково переможе!
Знищить смуток весь і горе.
Святковий настрій хай панує,
З Різдвом Христовим, сильні люди!
Добра в сім'ї, здоров'я, миру,
З Різдвом Христовим, в гарну днину!*

З повагою - Андрій ГАЙДАШ, голова Васильковецької територіальної громади

Щиро вітаємо Вас 2025

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ ТА НОВИМ РОКОМ!

08.01 - МОНАСТИРИСЬКА
09.01 - БЕРЕЖАНИ
10.01 - ЛАНІВЦІ
13.01 - ГУСЯТИН
14.01 - БУЧАЧ
16.01 - ШУМСЬК
17.01 - ПІДГАЙЦІ
20.01 - ЧОРТКІВ

Анатолій Совва
Заслужений лікар України
ЦЕНТР ВІДНОВЛЕННЯ ЗОРУ АНАТОЛІЯ СОВВИ

Приєм за попереднім записом:
0 800 331 331
дзвінки з усіх операторів безкоштовні
Не дайте поганому зору забрати мрію!

ПРЕСТИЖБУД ДЯКУЄМО ЗА ДОВІРУ!

«НАРОДНИЙ БРЕНД» У НОМІНАЦІЇ БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ РОКУ 2024

Над світом сходить Віфлеємська зоря. Земля зустрічає Різдво. Прадавнє "Христос рождається! Славимо Його!" звіщає нам про народження Спасителя людства.

Дорогі жителі Великогаївської громади!

Для українського народу велике свято непереможного Світла цьогоріч знову приходить під звуки обстрілів, свист ракет, плач та голосіння матерів, дружин, дітей. Україна зустрічає Різдво, попри біду і втрати, бо народження Ісуса - це об'єднання у вірі. Яким би важким не було сьогодні, ми долаємо перешкоди, захищаємо свою країну, боремося зі злом і перемагаємо його. Бо ми не самі. Сьогодні, як і наші предки тисячі років тому, промовляємо: "З нами Бог!". Різдво зігриває душі, єднає всіх українців усього світу, об'єднує всі покоління.
Збираючись за столом Святої вечері, теплою молитвою зігримо серця воїнів, які на передовій; згадаймо наших захисників, які дивлячись в полоні на світло зорі, згадують, що вдома - Різдво; вшануємо пам'ять тих, хто віддав своє життя за вільну та процвітаючу Україну. Нехай перша зоря, яка у Різдвяне надвечір'я сходить на небі, засвітить над українською землею мир, щастя у кожну родину, наповнить душі теплом, серця - радістю, вірою та любов'ю!
У прийдешньому 2025 році у нас одне бажання на всіх - наша перемога! Від себе особисто, виконавчого комітету та депутатського корпусу Великогаївської сільської ради зичу кожній родині міцного здоров'я, добробуту, злагоди та незламної віри! Хай цей рік буде роком повернення: наших воїнів - до своїх родин, полонених - до своїх материнських обіймів та домівок, дитинства - до наших дітей.
Віriamo та пришвидшуємо перемогу добра над злом, світла над темрявою!

Христос рождається! Славимо Його!
З повагою та за дорученням колективу - Олег КОХМАН, голова Великогаївської територіальної громади

Дорогі земляки, мешканці Збаразької громади!

Сердечно вітаю вас зі світлими святами - Різдвом Христовим та Новим роком!
Уже не перший раз зустрічаємо ми їх із сумом у серцях, але й з вірою, що усі жорстокі воєнні випробування, які випали на долю українського народу, будуть пройдені нами з гідністю і приведуть до омріяної перемоги. Щиро бажаю, щоб Різдвяна зоря принесла промінчик надії і тепла серцю кожного, особливо того, хто воює з російським окупантом, того, хто, затамувавши подих, чекає свого сина чи доньку з фронту, того, хто переживає гірку втрату близької людини, яка загинула у боротьбі за Україну...
Сьогодні, як повітря, нам потрібна незламна віра і єдність. Віра у наші сили, у Господню допомогу, в добре майбутнє нашої держави.
Нехай же щира Святвечірня молитва стане нашою потужною зброєю, надійною підтримкою хоробрих воїнів-захисників, тим мечем, який долає усякий розбрат і єднає однодумців у непереможному прагненні до світла, взаєморозуміння і взаємодопомоги. Нехай у ці тривожні дні Ісус народиться у кожному серці вірою у перемогу добра над злом, світла над темрявою, правди над неправдою. Нехай 2025-й буде переможним для України і для кожного з нас!
Христос рождається! Славимо Його!
З повагою - Роман Поліковський, міський голова Збаража

Війна в Україні за тиждень

Огляд основних подій, які стосуються воєнних дій в Україні, з 16 по 22 грудня

Бойові дії

Штурмові підрозділи військ КНДР доукомплектовують новим особовим складом після втрат, яких вони зазнали 14 і 15 грудня в районах сіл Плехово, Ворожба, Мартинівка Курської області РФ. У Міноборони зазначили, що Сили оборони 14 грудня знищили рекордну кількість російської автотехніки — 181 автомобіль. Йдеться про вантажівки різного призначення та легку автотехніку.

16 грудня. Десантники 77-ї окремої аеромобільної НДДніпрянської бригади разом з батальйоном ударних БПАК «АХІЛЕС» відбили масований наступ бронетехніки противника на Борівському напрямку.

Українські Сили оборони відновили позиції біля Колесниківки на Куп'янському напрямку у Харківській області.

Біля Успенівки на Донеччині Сили оборони проводять операцію, яка передбачає «максимальне вимотування ворога, знищення його ресурсу, збереження нашого особового складу».

17 грудня. Бійці прикордонної бригади «Помста» на Сіверському напрямку успішно відбили масштабну атаку ворога, який намагався прорватися в бік Сіверська. Ліквідовано 14 загартників, ще 12 — важкопоранені.

Стало відомо, що воїни 8-го полку спеціального призначення ССО ім. Князя Ізяслава Мстиславича організували гарячий прийом північнокорейським військам у Курській області РФ. Протягом трьох днів оператори ССО знищили 50 ворожих військових та поранили ще 47. За даними ЦПД, росіяни кидають військових КНДР у бій біля Суджі без підтримки техніки.

18 грудня. Головом Сирський сказав, що кількість російських окупаційних військ в Україні постійно збільшується: у 2024 році на наших землях «перебувають додатково 100 тисяч російських солдатів».

Сили оборони ведуть бої з російськими загартниками на південно-східній околиці та в міській забудові південної частини Курахового та в Часовому Ярі, укріплення на деяких позиціях ЗСУ зруйновано.

У ніч проти 18 грудня аналітики проєкту DeepState повідомили про окупацію росіянами села Сонцівка Донецької області.

19 грудня. На Куп'янському напрямку Сили оборони зупинили механізований наступ противника та уразили і знищили 21 одиницю бронетехніки ворога.

Ситуація загострюється на Орхівському напрямку, де окупанти збільшили кількість артилерійських обстрілів. Біля Нестерянки ворог намагався захопити одну з панівних висот, однак це йому не вдалося.

20 грудня. Сили оборони України відмінували рекордну кількість окупантів — 2200.

12 російськ диверсантів спробували просунутися в напрямку Херсона, але зазнали невдачі.

У ЗСУ спростували оточення українських бійців біля Успенівки та Трудового.

21 грудня. На найгарячіших напрямках фронту на сході (у Кураховому, Часовому Ярі і Торезьку) бої тривають у міській забудові і є ознаки того, що Росія буде накопичувати війська.

Росіяни намагалися покращити положення, тому наступали з бронетехнікою біля Кучерівки та Синьківки, в напрямках Тернів та Зеленого Гаю. Українські військові знищили техніку росіян і відбили штурми. Водночас РФ намагалась атакувати українські позиції біля Великої Новосілки — теж безрезультатно.

22 грудня. На Куп'янському напрямку відбили потужний штурм ворога, знищили бронетанкову групу противника. Особовий склад противника через втрату техніки не зміг проводити маневри та наступ. Намагався сховатися у лісосмузі, де його було ліквідовано ударами дронів.

Атаки по росії

Підрив начальника військ радіаційного, хімічного та біологічного захисту збройних сил РФ генерал-лейтенанта Ігоря Кириллова є спецоперацією СБУ. З лютого 2022 року зафіксовано понад 4800 випадків використання ворогом за наказом російського генерала Ігоря Кірилово хіміоборонних засобів.

Вранці 21 грудня щонайменше 7 безпілотників вдарили по російській Казані, деякі влучили в житлові будинки, один з яких — 32-поверхова елітна будівля. Аеропорт Казані тимчасово закрили на прийом і випуск літаків — ЗМІ. Жителі столиці Татарстану повідомили про звуки вибухів, які лунають з місцевого порохового заводу. Керівник Центра протидії дезінформації Андрій Коваленко сказав, що дрони могли атакувати Казанський пороховий завод — одне із ключових підприємств російського військово-промислового комплексу.

У Генштабі ЗСУ підтвердили ураження ще одного стратегічного об'єкта російських загартників АТ «Новошахтинський завод нафтопродуктів» у Ростовській області РФ і пожежу на установці каталітичного крекінгу ЕЛОУ-АВТ-2.5.

Дрони Служби безпеки влаштували пекельну «бавовну» на артилерійських та мінометних складах біля села Маркіне на тимчасово окупованій території Донецької області.

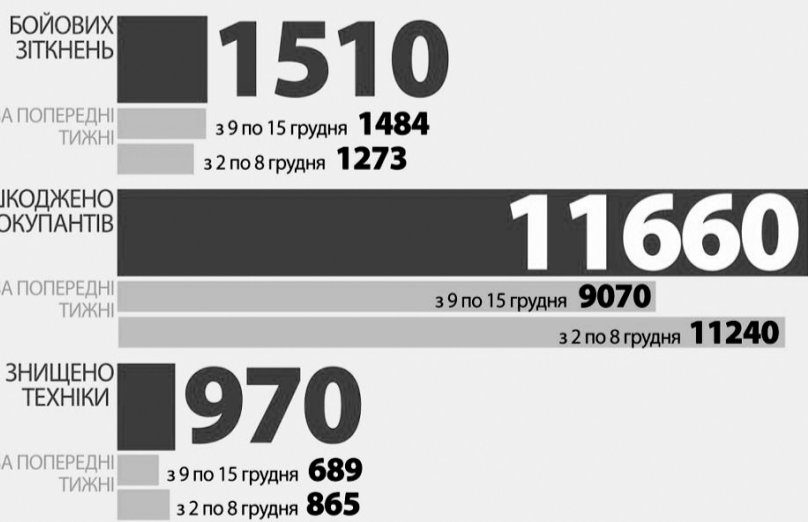
Ростовську область РФ атакували ракети, під ударом було місто Каменськ-Шахтинський — росЗМІ. Імовірно, атаковано Таганрозький металургійний завод. У місцевих пабліках опубліковано відео на яких видно вибухи і дим.

У тимчасово окупованому Донецьку зафіксували прильот — атаковано будівлю так званого «Міністерства державної безпеки ДНР».

У Московській області на аеродромі «Астафєєво» 12 грудня вибухнув військово-транспортний літак Ан-72.

У ніч на 22 грудня в Орловській області РФ дрони атакували нафтобазу, внаслідок атаки знову сталось загоряння на об'єкті паливної інфраструктури у селищі Сталевий кін. Нафтобаза в Орлі є важливим логістичним об'єктом, який підтримує угруповання російських військ у Курській, Брянській та Белгородській областях, а також ті, які ведуть бойові дії в Харківській області.

РЕЗУЛЬТАТИ БОЙОВОЇ РОБОТИ з 16 по 22 грудня

Росія застосувала понад **550 керованих авіаційних бомб** (з 9 по 15 грудня — майже 630), понад **20 ракет** (з 9 по 15 грудня — понад 100 ракет) та близько **550 ударних БПЛА** (з 9 по 15 грудня — близько 550)

УКРІНФОРМ

Повну версію військового огляду за тиждень читайте на УКРІНФОРМІ

Україна втрачає цвіт нації

Герої не вмирають!

Був націоналістом і патріотом...

Був націоналістом і патріотом...
військовослужбовцю, головному сержанту мотопіхотного взводу **Богдану Батурину** (12. 06. 1972 р.н.), який загинув 12 грудня під час виконання бойового завдання у Донецькій області.

Побратими згадують Богдан як відважного, рішучого, справжнього патріота. Поховали мужнього воїна на Пантеоні Героїв Микулинецького кладовища.

Щірі співчуття рідним та близьким воїна... Вічна пам'ять Героєві, який віддав своє життя за Україну!

Жителі Скалатської громади схилили голови у скорботі...

17 грудня жителі Тернопільської громади провели до місяця вічного спочинку військовослужбовця, гранатометника механізованого відділення **Романа Дубового** (10. 06. 1978 р.н.), який відійшов у вічність 11 грудня в одній із медучасток Одеси після тривалого лікування від поранення, отриманого під час виконання бойового завдання у Донецькій області.

Мужній воїн був учасником АТО, служив у добровольчому курені УНСО, згодом - у 54-му розвідальному батальйоні. Після повернення із зони бойових дій працював на деревообробному комбінаті.

З перших днів повномасштабного вторгнення знову пішов захищати Батьківщину.

Світло пам'яті Роман був найкращим чоловіком, сином і батьком для донечки, справжнім патріотом, націоналістом, членом УНА-УНСО, Людиною з великої літери...

Поховали мужнього воїна на Пантеоні Героїв Микулинецького кладовища.

Щірі співчуття рідним та близьким воїна... Вічна пам'ять Героєві, який віддав своє життя за Україну!

Загинув на Донеччині

17 грудня жителі Почаївської громади провели останньою життєвою дорогою до місяця вічного спочинку військовослужбовця, солдата, мешканця Почаєва **Олександра Кутебу** (1973 р.н.), який загинув 13 листопада під час виконання бойового завдання у Донецькій області.

В результаті пошуків дій вдалося евакуйовати тіло захисника. Щірі співчуття рідним та близьким... Вічна слава та пам'ять Герою!

Віддали останню шану головному сержанту...

18 грудня жителі Тернопільської громади віддали останню шану

військовослужбовцю, стрільцю-снайперу механізованого відділення **Андрію Гринюку** (14. 12. 1990 р.н.), який загинув 28 листопада під час виконання бойового завдання в районі населеного пункту Сеньківка Харківської області.

Світло пам'яті Андрій навчався в ВПУ №4 Тернополя, боронив Україну від 1 серпня цього року.

Рідні та близькі згадують Андрія як добру, чесну, життєрадісну людину, яка завжди готова була прийти на допомогу.

Захисник залишив у вічному смутку дружину Ольгу, доньку Христини, батьків, сестру Ірину. Поховали мужнього воїна на Пантеоні Героїв Микулинецького кладовища.

Щірі співчуття рідним та близьким воїна... Вічна пам'ять та слава Герою!

Назавжди 35...

18 грудня жителі Скалатської громади провели останньою життєвою дорогою до місяця вічного спочинку військовика, мешканця села Полупанівка **Анатолія Джуфери** (21. 09. 1974 р.н.), серце якого зупинилося 16 грудня.

Щіро співчуваємо рідним, близьким, друзям, побратимам та усім, хто знав мужнього захисника... Вічна пам'ять та слава Герою!

Рік вважався зниклим безвісти

21 грудня жителі Буначчини провели до місяця вічного спочинку військовослужбовця, оператора протитанкових ракетних комплексів мешканця села Скоморохи Золотопотіцької громади **Ярослава ГАВРИШКА** (15. 02. 1989 р.н.), який загинув 15 грудня під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Верхньокам'янське Бахмутського району Донецької області.

Світло пам'яті Ярослав народився в селі Горохолова на Івано-Франківщині. Після одруження жив у Скоморохах. Мужнього воїна мобілізували до лав ЗСУ у лютому 2023 року.

Поховали захисника 22 грудня у рідному селі Горохолова. Щіро співчуваємо рідним і близьким... Вічна пам'ять і слава Герою!

Довга дорога додому...

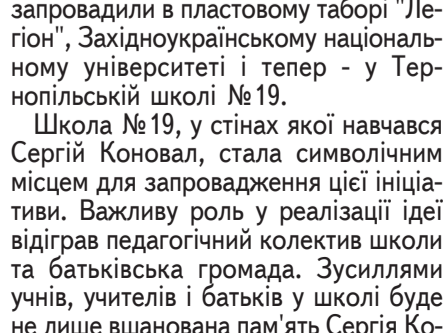

19 грудня жителі Тернопільської громади провели в останню життєву дорогу військовика, оператора протитанкового взводу **Михайла Кита** (1986 р.н.), який загинув, виконуючи бойове завдання у Запорізькій області, 22 грудня 2023 р. Відтоді вважався зниклим безвісти.

Мужній воїн народився у багатодітній сім'ї, був добрим і ширим. Захищав Україну від 2022 року. У нього залишилася донька.

Поховали захисника на Пантеоні Героїв Микулинецького кладовища. Щіро співчуваємо родині та близьким... Вічна пам'ять та слава Герою!

Навіки 33...

22 грудня жителі Мельнице-Подільської громади провели останньою життєвою дорогою військовослужбовця, уродженця села Шманьківчики Чортківського району **Андрія Марція** (4. 01. 1980 р.н.), який загинув 15 грудня поблизу населеного пункту Невське Луганської області.

Світло пам'яті Андрій до війни працював водієм-далекобойником, вступив до лав ЗСУ у вересні цього року. На початку січня йому виповнилося б лише 45 років... Відпустили додому з передової попроситися з батьком його молодшого сина Владислава, котрий з перших днів війни, маючи лише вісімнадцять літ, добровільно став до лав ЗСУ. Поховали мужнього воїна у рідному селі. Щіро співчуваємо матері Іванні, рідним і близьким захисника... Вічна пам'ять і слава Герою!

Герої не вмирають!

22 грудня жителі Заводської громади провели останньою життєвою дорогою військовослужбовця, уродженця села Шманьківчики Чортківського району **Андрія Марція** (4. 01. 1980 р.н.), який загинув 15 грудня поблизу населеного пункту Невське Луганської області.

Світло пам'яті Андрій до війни працював водієм-далекобойником, вступив до лав ЗСУ у вересні цього року. На початку січня йому виповнилося б лише 45 років... Відпустили додому з передової попроситися з батьком його молодшого сина Владислава, котрий з перших днів війни, маючи лише вісімнадцять літ, добровільно став до лав ЗСУ. Поховали мужнього воїна у рідному селі. Щіро співчуваємо матері Іванні, рідним і близьким захисника... Вічна пам'ять і слава Герою!

Зупинилося серце

22 грудня жителі Коропецької громади віддали останню шану воїну, штаб-сержанту **Степану Гарасимчуку** (2. 07. 1980 р.н.), серце якого зупинилося 20 грудня від підступної хвороби.

Світло пам'яті Степан - онук во-

воїна, але й закладені основи для виховання свідомих громадян.

Тернопольчанин **Сергій Коновал** вперше пішов на війну в 2014 році. Тоді він був студентом. За 10 років він пройшов шлях від парамедика до командира стрілецької роти 67-ї окремої механізованої бригади. Під час АТО він брав участь у бою в Пісках, поблизу Донецького аеропорту. Коли почалася повномасштабна війна, звільняв лав росіян Київ і Харків, тримав оборону на Донеччині. Загинув **Сергій Коновал** 6 квітня поблизу міста Часів Яр Донецької області.

"Коли в мою сім'ю прийшла ця тра-

гедія, я задумалася, як я можу увіковічнити пам'ять **Сергія**. У світовій практиці є багато стипендій імені різних серйозних, важливих, впливових людей. Я вирішила, що теж можу так зробити. Знаю, **Сергію** б це сподобалося", - наголосила **Ольга Коновал**. За якими критеріями обирали лауреата - справа навчального закладу. Однотипно, це мають бути не оцінки, а активна громадська діяльність чи участь у житті школи. Це спосіб нагадати молоді, що свобода, якою ми користуємось, є результатом невимірної жертвності наших захисників".

Галина САВЧУК

воїна, але й закладені основи для виховання свідомих громадян. Тернопольчанин **Сергій Коновал** вперше пішов на війну в 2014 році. Тоді він був студентом. За 10 років він пройшов шлях від парамедика до командира стрілецької роти 67-ї окремої механізованої бригади. Під час АТО він брав участь у бою в Пісках, поблизу Донецького аеропорту. Коли почалася повномасштабна війна, звільняв лав росіян Київ і Харків, тримав оборону на Донеччині. Загинув **Сергій Коновал** 6 квітня поблизу міста Часів Яр Донецької області.

"Коли в мою сім'ю прийшла ця тра-

гедія, я задумалася, як я можу увіковічнити пам'ять **Сергія**. У світовій практиці є багато стипендій імені різних серйозних, важливих, впливових людей. Я вирішила, що теж можу так зробити. Знаю, **Сергію** б це сподобалося", - наголосила **Ольга Коновал**. За якими критеріями обирали лауреата - справа навчального закладу. Однотипно, це мають бути не оцінки, а активна громадська діяльність чи участь у житті школи. Це спосіб нагадати молоді, що свобода, якою ми користуємось, є результатом невимірної жертвності наших захисників".

Галина САВЧУК

воїна, але й закладені основи для виховання свідомих громадян. Тернопольчанин **Сергій Коновал** вперше пішов на війну в 2014 році. Тоді він був студентом. За 10 років він пройшов шлях від парамедика до командира стрілецької роти 67-ї окремої механізованої бригади. Під час АТО він брав участь у бою в Пісках, поблизу Донецького аеропорту. Коли почалася повномасштабна війна, звільняв лав росіян Київ і Харків, тримав оборону на Донеччині. Загинув **Сергій Коновал** 6 квітня поблизу міста Часів Яр Донецької області.

"Коли в мою сім'ю прийшла ця тра-

гедія, я задумалася, як я можу увіковічнити пам'ять **Сергія**. У світовій практиці є багато стипендій імені різних серйозних, важливих, впливових людей. Я вирішила, що теж можу так зробити. Знаю, **Сергію** б це сподобалося", - наголосила **Ольга Коновал**. За якими критеріями обирали лауреата - справа навчального закладу. Однотипно, це мають бути не оцінки, а активна громадська діяльність чи участь у житті школи. Це спосіб нагадати молоді, що свобода, якою ми користуємось, є результатом невимірної жертвності наших захисників".

Галина САВЧУК

воїна, але й закладені основи для виховання свідомих громадян. Тернопольчанин **Сергій Коновал** вперше пішов на війну в 2014 році. Тоді він був студентом. За 10 років він пройшов шлях від парамедика до командира стрілецької роти 67-ї окремої механізованої бригади. Під час АТО він брав участь у бою в Пісках, поблизу Донецького аеропорту. Коли почалася повномасштабна війна, звільняв лав росіян Київ і Харків, тримав оборону на Донеччині. Загинув **Сергій Коновал** 6 квітня поблизу міста Часів Яр Донецької області.

"Коли в мою сім'ю прийшла ця тра-

гедія, я задумалася, як я можу увіковічнити пам'ять **Сергія**. У світовій практиці є багато стипендій імені різних серйозних, важливих, впливових людей. Я вирішила, що теж можу так зробити. Знаю, **Сергію** б це сподобалося", - наголосила **Ольга Коновал**. За якими критеріями обирали лауреата - справа навчального закладу. Однотипно, це мають бути не оцінки, а активна громадська діяльність чи участь у житті школи. Це спосіб нагадати молоді, що свобода, якою ми користуємось, є результатом невимірної жертвності наших захисників".

Галина САВЧУК

воїна, але й закладені основи для виховання свідомих громадян. Тернопольчанин **Сергій Коновал** вперше пішов на війну в 2014 році. Тоді він був студентом. За 10 років він пройшов шлях від парамедика до командира стрілецької роти 67-ї окремої механізованої бригади. Під час АТО він брав участь у бою в Пісках, поблизу Донецького аеропорту. Коли почалася повномасштабна війна, звільняв лав росіян Київ і Харків, тримав оборону на Донеччині. Загинув **Сергій Коновал** 6 квітня поблизу міста Часів Яр Донецької області.

"Коли в мою сім'ю прийшла ця тра-

гедія, я задумалася, як я можу увіковічнити пам'ять **Сергія**. У світовій практиці є багато стипендій імені різних серйозних, важливих, впливових людей. Я вирішила, що теж можу так зробити. Знаю, **Сергію** б це сподобалося", - наголосила **Ольга Коновал**. За якими критеріями обирали лауреата - справа навчального закладу. Однотипно, це мають бути не оцінки, а активна громадська діяльність чи участь у житті школи. Це спосіб нагадати молоді, що свобода, якою ми користуємось, є результатом невимірної жертвності наших захисників".

Галина САВЧУК

воїна, але й закладені основи для виховання свідомих громадян. Тернопольчанин **Сергій Коновал** вперше пішов на війну в 2014 році. Тоді він був студентом. За 10 років він пройшов шлях від парамедика до командира стрілецької роти 67-ї окремої механізованої бригади. Під час АТО він брав участь у бою в Пісках, поблизу Донецького аеропорту. Коли почалася повномасштабна війна, звільняв лав росіян Київ і Харків, тримав оборону на Донеччині. Загинув **Сергій Коновал** 6 квітня поблизу міста Часів Яр Донецької області.

"Коли в мою сім'ю прийшла ця тра-

гедія, я задумалася, як я можу увіковічнити пам'ять **Сергія**. У світовій практиці є багато стипендій імені різних серйозних, важливих, впливових людей. Я вирішила, що теж можу так зробити. Знаю, **Сергію** б це сподобалося", - наголосила **Ольга Коновал**. За якими критеріями обирали лауреата - справа навчального закладу. Однотипно, це мають бути не оцінки, а активна громадська діяльність чи участь у житті школи. Це спосіб нагадати молоді, що свобода, якою ми користуємось, є результатом невимірної жертвності наших захисників".

Галина САВЧУК

воїна, але й закладені основи для виховання свідомих громадян. Тернопольчанин **Сергій Коновал** вперше пішов на війну в 2014 році. Тоді він був студентом. За 10 років він пройшов шлях від парамедика до командира стрілецької роти 67-ї окремої механізованої бригади. Під час АТО він брав участь у бою в Пісках, поблизу Донецького аеропорту. Коли почалася повномасштабна війна, звільняв лав росіян Київ і Харків, тримав оборону на Донеччині. Загинув **Сергій Коновал** 6 квітня поблизу міста Часів Яр Донецької області.

"Коли в мою сім'ю прийшла ця тра-

гедія, я задумалася, як я можу увіковічнити пам'ять **Сергія**. У світовій практиці є багато стипендій імені різних серйозних, важливих, впливових людей. Я вирішила, що теж можу так зробити. Знаю, **Сергію** б це сподобалося", - наголосила **Ольга Коновал**. За якими критеріями обирали лауреата - справа навчального закладу. Однотипно, це мають бути не оцінки, а активна громадська діяльність чи участь у житті школи. Це спосіб нагадати молоді, що свобода, якою ми користуємось, є результатом невимірної жертвності наших захисників".

Галина САВЧУК

воїна, але й закладені основи для виховання свідомих громадян. Тернопольчанин **Сергій Коновал** вперше пішов на війну в 2014 році. Тоді він був студентом. За 10 років він пройшов шлях від парамедика до командира стрілецької роти 67-ї окремої механізованої бригади. Під час АТО він брав участь у бою в Пісках, поблизу Донецького аеропорту. Коли почалася повномасштабна війна, звільняв лав росіян Київ і Харків, тримав оборону на Донеччині. Загинув **Сергій Коновал** 6 квітня поблизу міста Часів Яр Донець

Дорогі браття і сестри!
Христос народився!

Знову, як і попередні роки, ми зустрічаємо свято Різдва Христового в стані війни з московським агресором. І незважаючи на війну та постійні обстріли, люди очікують Різдва і святкують його як свято надії на перемогу над злом та на повернення наших воїнів до своїх домів. Земне народження Христа Спасителя нагадує нам, що зло та несправедливість будуть подолані, мир та добробут знову будуть серед українців. Але частина українців чекають не перемоги, а просто закінчення війни. Вони втомилася і вважають, ніби після перемоги, яку здобудуть ціною своїх життів інші, знову можна буде ні в чому себе не обмежувати та радіти своєму благополуччю. Вони не дбають про майбутнє української нації та нашої держави і не хочуть зрозуміти, що цю війну Господь попустив, аби ми навчилися любити Бога та свій народ, а не думати виключно про матеріальні цінності.

Дорогі браття і сестри! Майже одинадцять років ми живемо в стані війни з московським окупантом. Хтось віддає своє життя, стримуючи ворога, хтось допомагає нашим захисникам, укріплюючи державу, а хтось просто чекає на закінчення війни, щоб жити, наче війни і не було. Ми боремось проти збройного ворога, але часто забуваємо, що це війна "не проти крові і плоті, а проти начальства, проти влади, проти світоправителів темряви віку цього, проти духів злоби піднебесних" (Еф. 6:12), бо злоба і ненависть, з якими московський окупант нищить мирних українців, не лише сумнівів у тому, що вона йде від диявола. А перемогти диявола і його слуг лише силою зброї неможливо.

Нашою зброєю, крім матеріальних знарядь війни, мають стати наша віра в Бога і в Його любов до нас, завдяки якій Він не дасть нам загинути, та наша боротьба зі злом і гріхом всередині нас та в нашому суспільстві. Бо "якщо праведність ваша не перевершить праведності книжників і фарисеїв, то ви не ввійдете до Царства Небесного" (Мф. 5:20), і також перемоги ми не зможемо досягти.

На жаль, ми бачимо, як багатьох українців війна не тільки не поставила на шлях до Бога, не змусила усвідомити, що Бог попустив цю війну як засіб вилікувати наш народ і нам потрібно почати боротися з гріхами, але, здається, навпаки, лише збільшила кількість цих гріхів. У ці святкові дні вітаю з Різдва Христовим духовенство Тернопільської єпархії, місцеву владу, наших мужніх воїнів-захисників, волонтерів, українську молодь та всіх православних християн Тернопільщини і бажаю, щоб Господь нас укріпив і завжди вів дорогою спасіння.

Нехай Христос Спаситель, Котрий предвічно народжується від Отця, а в часі народився у Віфлеємській печері заради нашого спасіння, спасе і помилує український народ і дарує нам перемогу і спасіння. Амінь.

**Христос народився!
Славимо Його!**

НЕСТОР,

митрополит Тернопільський і Кременецький

Улюблені у Христі всечесні
отці, брати та сестри!

Весь християнський світ кризь сльози радості захоплено співає, як над Віфлеємськими полями звучить піснеспів "Слава в вишніх Богу і на землі мир в людях благовоління", який звістив людям подію Різдва Христового. Це свято - величне таїнство, яке займає центральне місце у великих мудреців світу. Після гріхопадіння природичів і осудження їх в поті лица обробляти землю, милосердний Бог уже в раю обіцяє Спасителя. Цю вістку про Месію поновлював Бог протцям Аврааму, Ісааку, Якову, святому царю Давиду об'являючи, що з його роду прийде Месія і заснує вічне царство на землі. Не лише для потомків Авраама має прийти Месія, але для всіх народів землі. Ті народи погубляють в поганстві, а Господь у Своїй доброті думає про їхнє спасіння.

Де мав народитись Христос, розповідає пророк Михей, який жив 700 років перед Різдва Христовим. Він каже у своїй пророчій книзі: "І ти, Віфлеєме, земле Юдова, хоч ти і найменший між містами Юдовими, з тебе вийде вожь в Ізраїлі, Якого народили від початку, від вічності". З цієї книги дали відповідь трьом царям зі Сходу вчені книжники у Єрусалимі, коли ті царі запитували: "Де Христос має народитись?"

Святий пророк Ісая передбачає за 740 років до Різдва Христового про те, що Христос народиться від Діви: "Ось Діва зачне в утробі і народить Сина і ім'я Його буде Еммануїл, що значить з нами Бог". Той самий пророк передбачає, що прийдуть царі зі Сходу: "З Сави придуть всі, принесуть в жертву золото і кадило, та звістять славу Господню". Пророк передбачав і чудеса, які творитиме Христос. Пророк Захарія за 800 років до Різдва Христового передбачив урочистий в'їзд Його в Єрусалим, і що видадуть Христа за тридцять срібняків. Пророк Ісая пророкував про Його страждання. Пророк Давид - про Христове Воскресіння та про Його славне Вознесіння на небо.

Сьогодні ми, люди і ангели, об'єднані в Цареві Божому, просимо миру і перемоги над супостатом московським, єдиними устами співаємо "Слава в вишніх Богу і на землі мир, в людях благовоління".

Різдво Христове - це багатоважова історія Боготворення великої любові Бога Отця, що послав Сина Свого Єдинородного до грішного людства. Ось чому Різдво Христове, яке відбулося у Віфлеємському вертепі, - свято великої радості.

Дорогі мої всечесні отці, брати і сестри! Сердечно вітаю Вас з великим святом Різдва Христового! Як мудреці зі сходу з духовним трепетом слідуємо за Христом Ісусом, бо Він вказує шлях до спасіння, яке Небесний Отець "приготував перед лицем всіх людей".

Будуємо своє життя згідно з Його святими заповідями, принесемо у дарунок Ісусові своє серце, щире і неперорчне, щоб "кожен, хто вірує в Нього не загинув, а мав життя вічне".

З цими побажаннями молитовно бажаю у Господа для всіх нас, дорогі мої, небесного благословення і милості Божої у Новому році. Нехай всещедрий Господь пошле Церкві Святій мир, благодать і єдність, а землі нашій Українській - Мир і Благословіння, людям добро волю - під мирним небом.

Христос рождається! Славимо Його!

З любов'ю у Христі

ТИХОН,

архієпископ Тернопільський і Буцацький ПЦУ

Преосвященні владика, всевітліші
і всечесніші отці, преподобні брати і сестри у
монашесстві, любі брати семінаристи, дорога
родино вірних Тернопільсько-Зборівської
архієпархії та всієї нашої митрополії

Темної холодної ночі біля Віфлеєму шириться спів ангелів, які сповіщають народження Божого Сина - Його прихід у наш світ. Завдяки ангельській пісні назва цієї, юдейської периферії стала відомою у всьому світі. У наших колядках ми не раз згадуємо це місце: "Во Віфлеємі нині новина, Пречиста Діва зродила сина, в яслах сповитий серед бидляти, спочи на сні Бог необ'ятий".

Кожного року народження Спасителя, яке ми святкуємо, є для нас таким самим знаком надії. Християни покликані бути людьми надії. Надія має двох противників - песимізм та байдужість про майбутнє. Ми легко піддаємося їхньому впливу у різних обставинах життя. Обидва ці стани нашого духу є невинуватими крайнощами. Попри очевидну протилежність, вони насправді дуже близькі один до одного та спотворюють правду про нашу дійсність і ведуть у помилковому напрямку. Песимізм не вірить у будь-які зміни та заохочує нас змиритися й опустити руки, адже це і так ні на що не вплине. Байдужість переконає у тому, що все відбудеться само собою, а отже, не потрібно нічого робити - тому також спонукає нас до пасивності. Лише надія дарує виважений погляд на наше життя та веде до справжнього розвитку та праці. Наше майбутнє без розчарувань можливе лише з надією, яку дарує Господь. Цієї надії зичу нині всьому нашому народові, кожному брату та сестрі, які долають нелегкий, проте спільний шлях. Нехай новонароджений від Діви у людському тілі Син Божий Ісус Христос утверджує кожного із нас на цьому шляху. Надихаймося від осіб, які стоять доволу асел, - адже вони свідки надії.

Дорогі брати і сестри! Ділюся сьогодні різдвяною надією з усіма вами. Запрошую усіх стати доволу асел новонародженого Божого Сина, щоби спільно прославити Його нашою українською колядою, яка також протягом століть непрості української історії була та залишається піснею надії. Хочу спільно з вами бути на коляді та молитися у кожній парафіяльній спільноті нашої архієпархії та митрополії, бути за Святвечірнім столом з кожною українською родиною. Нині бажаю потішити літніх людей і тих, що страждають. Бажаю бути у лікарнях, аби принести різдвяну радість хворим та зболеним. Та особливо прагну бути з воїнами і капеланями нашої архієпархії, які перебувають у зоні бойових дій, аби різдвяною надією скріпити їхній дух. Молюся за всіх полеглих, полонених, пропалих безвісти, поранених та їхніх рідних. Нехай світло Віфлеємської зорі досягне і зігріє їхні серця, де б вони не були. Бажаю Новонародженого Ісуса, аби темрява довгої ночі, яка затягнулася над Україною через війну, була розвіяна світлом цієї Віфлеємської зорі.

Зичу всім благословенних Різдва свята! Прославляю разом з вами новонародженого Божого Сина словами нашої української коляди: "Нова радість стала, яка не бувала, над вертепом звізда ясна світлом засіяла".

Христос рождається! Славте Його!

ТЕОДОР МАРТИНЮК,

архієпископ та митрополит Тернопільсько-Зборівський

Відкриття найбільшої шопки в Україні

Традиційно у Тернополі встановлюють велику різдвяну шопку в церкві апостола Петра. Її довжина - до 40 метрів, висота - до 30 метрів. Цей атрибут Різдва парафія монахів-францисканців встановлює в обласному центрі вже 18 років поспіль.

Кожного року різдвяний атрибут доповнюють новими елементами. Минулоріч у шопку серед традиційних персонажів поставили і українських військових, які захищають родини під час святкування Різдва. Однак традиційно у центрі шопки - Віфлеєм з пресвятою родиною та маленьким новонародженим Ісусом Христом. А також рухомі фігурки українських митрополитів, княгині Ольги та князя Володимирова та монахів-францисканців. Цьогоріч у різдвяному вертепі є нові елементи - Маріупольський драмтеатр, лікарня "Охматдит" та Охтирка.

Також у шопці зображено, як проходить Різдво під час війни в окопах. Такою сценою монахи-францисканці хочуть наголосити, що в різдвяні дні до всіх приходять Господь.

24 грудня під час вечірньої Літургії шопку відкрили офіційно, вертеп засвітився.

Як і щороку, це різдвяне диво приваблює тисячі відвідувачів завдяки своїй унікальній атмосфері та масштабності.

Новорічний стіл
здоровіше на чверть

За підрахунками науковців Національного наукового центру "Інститут аграрної економіки", новорічне меню зі страв, які є традиційними для столу: салати, м'яси та рибні продукти, овочі, фрукти, хлібобулочні та кондитерські вироби, напої тощо коштуватимуть в розрахунку на середньостатистичну родину з чотирьох осіб на 24,8% дорожче, ніж торік.

Цьогоріч салат "Олів'є" обійдеться у 384,41 грн, що на 17,7% більше. Найдорожчим інгредієнтом страви стала ковбаса - 160 грн за 0,5 кг. Крім того, значно здорожчали овочі. Ціна картоплі зросла на 70%, порівняно з минулим роком, тож за 500 г доведеться заплатити 20 грн, за дві морквини - 8,41 грн (+98,7%), а за дві цибулини - 4,16 грн (+5,7%), за 6 шт. яєць - 46,82 грн (+35,4%), зелений горошок - 56,05

грн за 0,5 кг (+24,6%).

Витрати на м'ясні продукти зросли за рік на 13,4%. За 350 г сирокоченої ковбаси "Брауншвейзька" заплатимо 334 грн (на 19% більше проти цін 2023 року), півкілограма бекону запеченого - 227 грн (+11%), кілограм битка зі свинини (свіжого) - 294 грн (+12%).

М'ясо птиці станом на кінець 2024 року залишається найдешевшим. За 1 кг філе курячого доведеться заплатити 174 грн (зростання ціни на 9%). Загалом вартість 2,850 кг м'ясних продуктів на новорічному столі становитиме 1029 грн.

Молочні продукти цього року суттєво додали в ціні. Так, за твердий сир (300 г) заплатимо 148,5 грн (+28%), а пачка масла вершкового (200 г) - 104 грн (+44%).

Фрукти на святковому столі обійдуться у 254 грн (зростання вартості на 49%). За 2 кг мандаринів сплатимо 177 грн, 1 кг бананів обійдеться, в середньому, 62 грн, 1 лимон - 15 грн. Пляшка шампанського "Артемівське" (0,75 л) - 290 грн.

Фабрика ялинкових прикрас у Теребовлі: історія, що живе у музеї-майстерні

**Закінчення.
Початок на 1 стор.**

"Ось цю верхівку у формі зірки купив у спеціальній групі на фейсбуці. Заплатив 300 гривень, навіть коробка до неї є", - розповідає пан Ярослав.

Кульки, звірі, казкові персонажі та багато іншого можна побачити на виставці. Але найбільше вражають ідеально збережені фігурки Діда Мороза та Снігуроньки. Їх тут кілька. Найстаршим вже за 60.

"Мені важливо, щоб люди оцінили ексклюзивність виробів і належність до теребовлянської фабрики. Дехто, дивлячись на традиційних новорічних персонажів, без яких не обходилися Новорічні свята, згадує своє дитинство. Активно фотографують, показують онукам і діляться своїми спогадами", - каже Ярослав Ярошевський. На виставці можна побачити давні ялинкові іграшки з вати. Це - подарункові колекціонерки Марини Лук'яновичої з Києва. А також у музеї є листівки на новорічну та

різдвяну тематику з Радянського Союзу та з-за кордону. Найстаріша датується 1905 роком.

"Ми ще не повністю доукомплектували деякі набори іграшок. Кожен експонат важливий, адже він несе в собі історію, яку варто показати іншим", - підсумовує директор.

Якщо у вас є ялинкові прикраси з Теребовлі, які ви хочете зберегти для майбутніх поколінь, передайте їх до музею. Він розташований за адресою: м. Теребовля, вул. Шевченка, 26 е.

Лесині зернятка любові

Педагог-новатор, відмінник освіти України Леся Дідович-Закітнюк з Ланівців порадувала нас черговою збіркою поезії "Зернятка любові". Це, за словами авторки, творчий дарунок школярям до Дня святого Миколая та Різдвяно-Новорічних свят.

Вступну статтю до нововидання "Зернятка любові", що вийшла під егідою медіа-фестивалу духовної творчості "Волинські гостинні", написав упорядник та літературний редактор видання, голова мистецько-спортивного клубу "Тризуб" Василь Неручок. До книги поезії "Зернятка любові" увійшли твори для дітей молодшого та середнього шкільного віку, вихователів дитсадків та вчителів, зокрема абетка, пейзажні замальовки, образки та етюди. Пропонуємо вам два вірші пані Лесі на зимову тематику.

Зима-чарівниця

З неба сїється сніжок.
На гайок і на лужок,
На ярочки і грибки
Линуть срібні зірочки.
Вже осики і дубки
Одягли білі шапки,
А в берізоньки-сестриці
Сріблом віттячко іскриться.
Знов хурделиця мете,
Безупинно сніг паде,
Вітер куряву здіймає,
Білим пухом луг вкриває.

Віхола-зима

В пухнасті рукавички,
В кудлаті колушки
Вдягла зима хутенько
Вербички і дубки.
У снігових перинках
Дерева у гайку,
Сніжинки-балеринки
Кружляють у танку.
А віхола розсердилась -
То вие, то сичить,
В обличчя дує стужею,
То стрімголов десь мчить.
Всю ніч кружляла віхола
В лугах, полях, лісах.
Поглянь на гай засніжений -
Хіба ж не чудеса?!

Як дід Опанас у трьох соснах загубився

Наблизився Святвечір. Ялинка вже була прибрана. Калачі напечені. Памлушки шкварчали у великій пательні. Баба Степаніда доварювала кутю. Залишилося ще втерти мак, а оскільки то дідова робота, то баба наказала онукам, що крутилися під руками:

- Гукайте діда, бо вже скоро перша зірка на небі зійде, а в нас кутя не готова.
- Діду! Діду! Ходіть мак терти! - гукнув найменший Устимко, відкривши навісті двері і, хвильку подумавши, додав: - Баба казали!
Оте "баба казали" з дитячих вуст прозвучало так поважно, так авторитетно, ніби то сам Бог кликав діда терти мак.
Дід Опанас поважно зайшов до оселі.
- Дай Боже!
- Дай Боже здоров'я! - відповіла баба, як годиться.
- Я "дідуха" прихопив, - сказав дід. - Хай вгріється в хаті, потім по долівці розстелимо. Дітям радість.
- Постав під стіл, - порадила баба.

А нам, малим, тільки цього і треба було. Давай по черзі сідали в'язанку соломи та й кудкудакти, кукурікати, бекати, мекати, щоб наступного року господарка велася.
- Опанасе! Берися вже до маку, - удавано сердито каже баба. - Що мале, що старе - один розум. Не міг зачекати з тим "дідухом"?

Дід Опанас поважно взяв зі столу макітру із запареним маком, баба Степаніда уже все підготувала.
- Хто буде дідові помагати? - запитав, вмощуючись на старому ослоні.
- Я! Я! - дітлахи один наперед одного.
- Неси, Ярусю, дідові макогін, а ти, Юстю, тримай міцно макітру, - наказав дід дівчаткам.
Хлопці примостилися хто де і з

цікавістю спостерігали за дідом.

Дід Опанас поважно пройшовся маконом по макітрі, чим раз нижче, нижче, аж поки не торкнувся до самого дна, а чорні зернятка маку помалу стали перетворюватися у біле молочко.

- Діду, а розкажіть нам якусь бувалицину.

Діда довго просити не треба було.
- Був я колись парубок молодий - почав дід. - Та й жених завидний на все село. Батьки мої мали кілька моргів поля, два коні, дві корови, вівці, тож дівки за мною бігали чередою.

- Діду, діду! А ті дівки точно за вами бігали? Чи то, може, ім ваші коні і корови були до влодоби? - запитав найменшенький Устимко, ледь стримуючи сміх.
- Не дарма тебе, Устимку, тато до гімназії дав, будеш професором. Такий малий, а який розумний.

Дідо погладив Устима по біленькій голівці та й продовжив:
- Так от, сподобався собі три дівки: перша - Одарка, завзята до роботи була, та на вроду не дуже. Друга - Теклюня, вродлива та до роботи лінива, а третя - Василина: і красива, і роботяща, але бідна. Отак женихався, женихався - роки йдуть, вже мої дівки заміж збираються, а я ніяк не виберу.

- Діду! Діду! - знову не витерпів малий Устимко. - То виходить, що ви в трьох соснах загубилися...

Баба Степаніда, ледь стримуючи сміх, втрутилася до розмови
- Годі вже вам теревенити. Давай, діду, мак.

- Діду, а як ви бабу нашу знайшли? - запитала Яринка
- Та то не я її знайшов, то вона мене знайшла, але то вже інша історія, - усміхнувся дід і погладив сиві вуса...

На дворі почувся звук автомобіля.
- Все, подавайте на стіл, батьки приїхали з роботи, будемо вечеряти, - закомандувала баба Степаніда.
- Отче наш... - мовив поважно дід Опанас. Уся родина стала на молитву перед Святою вечерею...

ГАЛИНА КУХАРИШИН

Таїсія дуже розхвилювалася. Випила заспокоїливе і помчала з Дмитром на залізничний вокзал. Рік минув, як з чоловіком провела на прокляту війну свою кровинку - єдиного сина Назара...

Постійно згадувала його і сльози навертали на очі. Ще не переболіло і не переболить. Вона ніколи не пробачить московській орді, яка забрала у неї найдорожче...

Назар постійно дзвонив, заспокоював маму та батька. Коли його перекинули на небезпечний Харківський напрямок, Тая молилася день та ніч.

- Рідний, - казала, - бережи себе.

- Що тобі вислати?

- Мам, нічого не треба. Все є, люблю тебе і тата. За останню передачу дякую. Коли їв твої сухарі, наче вдома побував. Командир вихваляв сало з огірочками. Все, цілую, бувайте.

Це була остання коротка розмова, коли вони спілкувалися. Вночі наснився поганий сон. Стривожено прокинулася. Цілий день не знаходила собі місця. А ввечері зателефонував офіцер і ошелешив: - Співчуваю, Назар загинув.

Все враз стало немиле. Життя зупинилося, світ зчорнів. Сльози не допомагали, а серце нічого не відчувало. В душі утворилася пуста, надія пропала. З голови не виходили запитання: за що? чому? навіщо? Її синочок ще такий молодий і юний, їхня опора. Не пізнав радості одруження. І батькам не подарує онуків. Ніколи. Безсонними ночами ставало і сумно, і страшно.

...Аж котрогось дня їм передзвонили з невідомого номера. Говорила якась молодичка ламаюю українською мовою.

- Здрастуйте. Мене звуть Алісою. Знала вашого сина. Хочу приїхати зі своїми дітьми, привезу зошита з віршами Назара.

- Боже, - аж скрикнула Тая, - а я з того горя зовсім забула про нього...

Так, її син був поетом. У школі захопився віршованим словом. Опісля до політехнічного вступив. А на 4-му курсі, коли розпочалася

війна, пішов добровольцем захищати Батьківщину від варварів. Казав, що після перемоги закінчить навчання...

Тому сьгодні Тая разом з чоловіком Дмитром поїхали зустрічати Алісу. З вагону вийшла приємна молода жінка з двома дітьми.

- Вітаю, - зашарілася та.

- Вітаємо, - казали чемні дітлахи.

- Це мої двійнята - Соня і Макар.

- Приємно познайомитися. А ми - батьки Назара.

- Я так вас собі й уявляла. Назар про вас завжди тепло висловлювався...

Тая приготувала кілька смачних страв, зварила узвар, а Дмитро купив малечі цукерок.

Ввечері, коли втомлені діти позасинали, Аліса почала відверту розмову.

- Розумієте, лише близько трьох місяців була знайома з Назаром, але наче знала його все життя. Добрий, порядний, ввічливий, відкритий і дуже турботливий. Я на чотири роки старша від вашого сина.

- Тобто вам тепер 26? - порахував Дмитро.

- Так. Я сирота. Після одруження чоловік мене бив і ображав. Не витерпіла знущань, розлучилася і сама виховувала дітей. Соня з Макаром до вашого сина дуже прив'я-

Сухарі з корицею

Через кілька днів Тая просила: - У нас довше погостуйте. За два тижні Великодні, поспяткуємо разом.

- Гаразд, - погоджувалася Аліса. - Мені з малечю біля вас так добре і спокійно.

А через півроку молодичка почала розмову:
- Пані Тая і пан Дмитро, вислушайте мене і зрозумійте правильно.

- Ой, - скрикнула Таїсія, - щось серце в грудях защемлює. Ми тебе з дітьми нікуди не відпустимо. Ви приїхали і нам, наче крила вирости, з'явився сенс життя. Залишайтеся назавжди.

- Моє рішення свідоме і виважене. Давно думала йти на фронт, маю пройти цей шлях. Ну, не можу нічого не робити для перемоги. Я ж медколедж закінчила. Хочу поїхати до бригади Назара. Їх перекинули на Запорізький напрямок. І прошу вашого дозволу, щоб ви мене підтримали та відпустили. Свої сонечок на вас залишу. Тут вони будуть в любові й безпеці. Таїсія, не плачте, я обов'язково повернуся. Не знаю, як вам ще пояснити. Я мушу з побратими Назара зупинити цю жахливу війну.

- Я проти. Як можна добровільно йти в пекло, - казала Тая, - але...

- після довгої паузи ледь вимовила: - Стримувати не буду. За діток не переймаюся. Вони нам уже рідні...

Зовсім скоро Аліса подалася на Запоріжжя. При першій-ліпшій нагоді дзвонить Таї:
- Доню, як ти там? Чого мовчиш, дуже важко тобі? Щось болить?

- Плачу, - відповідала та. - Мені так приємно, що ви мене донею називаєте. А від рідної тітки й слова доброго не дочекалася.

- Бо воно так і є. Ти нам доця. Діти здорові, ростуть в добрі й теплі. Незабаром Різдвяні свята. Дмитро ковбаску зрихтує. Шарпетки я вив'язала. Що ще вислати?

- Тих коржиків з присипкою. Чи як вони називаються?

- Сухарі з корицею. Їдуть вже до тебе...

Оксана ВОЛОШИНА

Хати, як людське життя (Різдвяний етюд)

Будинки, виявляється, як і люди, живуть своїм, окремим, втаємниченим, невідомим нам життям. Споруджені молодими джумми руками, вони, як і господарі, ще повні щастя, енергії, завзяття. То все від щоденної турботи про них: там десь підфарбували, підмастили, підбілили, чисто прибрали, помили, уквітчали рушниками, - і вони весело поглядають на навколишній світ. Тішать і своїх господарів, і гостей, яким часто відчиняють двері. За широкими, щедро накритими столами, лунає пісня: "І в вас, і в нас хай буде гаразд!" І весела розмова. І сміх дітвори. А на Різдво від вікнами, щедро розмальованими морозними візерунками, щороку лунає: "Пане господарю, дозволейте колядувати!" І ллється над засніженим простором, та так, що чути аж на інших нутках села: "Ой, радуйся земле, Син Божий народився..."

Минають роки - втомлюються покриті мозолями руки. І спина вже не така, як у молодості: то згинатися не хоче, то довго вивірюватися, як на зло, не спить. Потихенько кудись поділися вправність, швидкість рухів, моторність, послаблюється зір. Та ще й так, що непомітними стають маленькі тріщинки у стінах та фундаментах. Все менше стає часу і бажання щось по новому відновити. Бо все кляті вона: робота, робота!

Разом із господарями тускніє і хата. Вже не сяє первозданною новизною, як свіжокарбована копійка. З кожним роком стає все сірішою та похмурішою. Та у Різдвяну ніч дитячий, щойно зібраний хор для такої okazji, дихаючи теплом у шибки, голосно виводить: "Застеляйте столи та все килимами..."

А от і старість непомітно переповзає через стертий підшовами поріг, по якому ступало не одне покоління... Вже господарям важко піднятися по облуплених цементних сходах і переступити, як через високий бар'єр, - колись такий низенький дерев'яний брус. Діти та онуки давно роз'їхалися по світу. У кожного своє власне життя. Всі зайняті. У всіх свої проблеми. Іноді хочеться, щоб онуки приїхали, посиділи за одним столом, пощобали, потишили бабусю та дідуса. А хаті теж хочеться. І не менше господарів: щоб полатали дах, який протікає, бо стареньким важко вилазити на високе горище, підкладати ночви під місця, з яких під час дощу вода цівками стікає на стелю та стіни. Та і вікна, двері не фарбували вже який рік. Бо в старих не тільки грошей, а вже й сил ніяких на це немає.

Довгими ночами, вимкнувши телевізор, не можуть заснути старенькі. Прислухаються, та який вже там слух! - чи була не стукне хвіртка від вулиці та не заскавулить старий собака, почувши дорогих гостей. І в Різдво вже ніхто не приносить, загорнутий у квітча-

сту хустку, калач та не зве на вечерю. І ніхто під вікнами не нагадує, що "Прийдуть до тебе три празники в гості..."

Пустіє село, покидає його молодь, тікає у місто та на роботу за кордон. А потім раптом наступає ВСЕ... Відспівали панотечь та півні за упокій. Віддали шану в дев'ять та сорок днів поминальним обідом. Залишилося ще не забути відвідати дім на роковини. Роз'їхалися сладкоємці кому куди лягла неспокійна дорога.

Залишається нікому вже не потрібна хата. Ще висять на стінах сімейні фото, покриті тоненьким шаром пилу, рушники, вишиті червоними та чорними нитками. Ще тьмяніють під ликами святих погаслі лампадки із залишками олії. Хата залишилася сама... Старенька. Сумна. Із завішаними на вікнах фіранками та шторами. Із галасливими сірими мишенятами. Тільки чорнокрилі ластівки, ніби нічого й не трапилося, щороку прилітатимуть до неї та ліпитимуть для своїх малят гнізда-кошички під почорнілим піддашком.

Самотний і двір... Він поступово заросте бур'янами та чагарниками. Ще деякий час прорастатимуть посаджені господинею багаторічні квіти. А потім непомітно зникнуть. Як все живе на землі. Темними ночами над цегляним димарем кричатиме невсипущий пугач. Та скриптиме дерев'яна хвіртка, яку нашивидкуруч, покидаючи двір, рідні забули зачинити на ковану клямку... А сьгодні у вечірніх сутінках колючий пронизливий північний вітер стукає замерзшими пальцями в темні закриті віконниці, за якими вже нема ні світла, ні тепла. Час різдвяних колядок минув... Покидають світ люди. Доживають свій вік і назавжди покинуті ними хати...

...Початок третього тисячоліття. Від Різдва Христового.

Петро КИФОРЕЦЬ

Зустріч

Сніг падав і падав. Сівся кризь небесне решето м'яко й пухнато, лоскотав обличчя й змушував примружуватися. Годі було чітко щось розгледіти...

Хлопця спершу почув пересміх, якийсь такий притишено діткливий, ніби кицька ніжно торкає лапкою...

Дівчаток було двоє: одна - в червоному - геть уся, навіть наплічник, інша... Інша закинула голову й ловила губами сніжинки. Кризь розметані рудуваті косми рожевіла щока, з-під повік прохлюпувало сьняним, ледь блакитнуватим... Як може зачарувати приплюснений позирок?! Хлопця раптово захлиснула хвиля буйних веселощів. Закортіло зліпити сніжку, жбурнути її в... березу, під котрою стояла Вона. Захотілося щось ефектно... копнути. От якби м'як! Голосно щось таке сказати, зачепити якимсь «приколом»... Ім усім чомусь подобається дура балаканина, «стьоб»... регочуть...

На жаль, він завше тусувався мовчком: не виходило розмислити компанію дотепом чи зацікавити якимсь «заумством» - наривався на кпини. Та, в червоному, зненацька штовхнувши коляжанку в замет, дзвінок скрикнула: «Пока!», й розчинилася у снігопад.

Йому аж в горлі пересохло, бо ось же намагається підвестися, подати б руку. Метнувся до Неї, та Вона вже підхопилася, смішно струснувши головою перед тим, як накинути каптур хутрянної курточки, й... оминула його, обпікши прозоро-блакитним сьнявом погляду.

Зупинилася неподалік. Не старшачка, тих він знав, як і ровесниць. Запитати б що-небудь... у якому класі вчиться... Бо чому б стовбичила на шкільному подвір'ї?

Ну, він теж тут очікує Мандрика, а той, як завжди, не квапиться, хоч сам і виманив його з хати.

...Чому Вона втрупилася в нього?!

Захотів заховатися, запаливши. Чоловік як закурити, то вже начеб не тут, а дивиться на все, як на кіно. Подлубався закоцюблими пальцями в потайній кишеньці й, замість прихованої цигарки, вигріб дві карамельки. Та мамка - всюдисуща! Чомусь відлягло від серця, добре, що так... Може, вгостити цукеркою? Та ні, якби шоколадною... Сніговиця вухнула, вітер ганяв поземку, обтрасав гілляки. Куць калини рясно зяяснів ягодами. Чому він його не завважував раніше? Мама казала, що всередині плодів є кісточка у вигляді сердечок. Зірвати кілька, сказати їй про сердечка...

Вона ще трохи постояла, видивляючи когось поза ним. Прокреслила щось носомком чобітка й одразу ж затоптала напос. Крутнулася на обцасах і хутко відбігла в провулок, а там... на мить зупинилася очікуючи, й, досадливо махнувши рукою, майже побігла.

Він смоктав цукерку... Відчув як змерз. Спроквола брів дотоду. Захотів усамітнення, зачинитися в своїй кімнаті.

«В якому ж Вона класі?.. Підчекати завтра з Мандриком... той уся знає... Ні, йому лиш дай сміха в зуби!.. А як я її не впізнаю?»

І вже накотило розпачем: «А як я (!) я її впізнаю?»...

Ірина ДЕМ'ЯНОВА

Повідомляємо про намір отримати дозвіл на викиди

Товариство з обмеженою відповідальністю "Технічний центр "Поділля-Інвест" (ТОВ "Технічний центр "Поділля-Інвест") ЄДРПОУ - 14177860. Юридична адреса: Хмельницька обл., місто Хмельницький, вул. Вінницьке шосе, буд. 1/1. тел. (032)788-111, електронна адреса: kiper2003@gmail.com.

перерахунку на діоксид азоту [NO + NO₂] - 0,095 т/рік, Азоту(1) оксид (N₂O) - 0,0012 т/рік, аміак - 0,001 т/рік, сірки діоксид - 0,00105 т/рік, оксид вуглецю - 0,172 т/рік, вуглецю діоксид - 137,724276 т/рік, НМЛОС - 0,184 т/рік, ацетон - 0,0605 т/рік, бутілового ефіру оцтової кислоти (бутилацетат) - 0,00980034 т/рік, етилцелозоль - 0,000000017 т/рік, кісил, метан - 0,003242 т/рік, бенз(а)пірен - 0,0000000004 т/рік.

«Золотий м'яч» Андрія Шевченка привезли до Тернополя

17 грудня "Золотий м'яч", отриманий 20 років тому легендарним українським футболістом Андрієм Шевченком, прибув до Тернополя. Побачити найпрестижнішу нагороду у світі футболу та сфотографуватися з "Золотим м'ячем" міг кожен бажаючий на залізничному вокзалі Тернополя.

Нагадаємо, двадцять років тому, у грудні 2004-го, Андрій Шевченко отримав "Золотий м'яч". Він став першим і залишається єдиним українцем, який здобув нагороду за часів незалежності. На річницю відзнаки Шевченко привіз трофеї з Італії в Україну. Його виставили спершу у Києві в парку ім. Тараса Шевченка.

Реклама у «Свободі». Тел. 0 (68) 932-09-05

Ветерани Тернопільщини на шляху до нових можливостей: освіта, кар'єра та підтримка бізнесу

З початку 2024 року через службу зайнятості Тернопільщини шукали роботу 684 учасників бойових дій (УБД), з них: 521 - отримали статус безробітного, у т.ч. 76 - з інвалідністю. 154 - працюють, 34 - проходять профнавчання.

Як зіграла «Галичанка-ЗУНУ» на 1-му етапі Кубка України

20 грудня у Кубку України з волейболу серед жіночих команд сезону 2024-2025 рр. стартувала тернопільська «Галичанка-ЗУНУ». Її суперниками на першому етапі в групі "В" були: «Збірна Полтавської області-ВК Решетилівка-Полтавщина-ПНПУ» (20 грудня), вінницький ВК "Добродій-Медуніверситет-ШВСМ" (21 грудня) і криворізький ВК "Кривбас" (22 грудня).

Тернопільські поліцейські здобули першу перемогу в цьому сезоні

У четвертому турі чемпіонату України з волейболу у чоловічій Суперлізі сезону-2024/2025 років 20, 21 і 22 грудня тернопільська "Поліція охорони-ЗУНУ-Динамо" зустрічалася відповідно із "МХП-Ладжиж-ШВСМ-Колос" (м. Вінниця), хмельницьким "Поділлям" і ВК "Епіцентр-Подільня" (Городок).

Тернопільською обласною військовою адміністрацією прийнято розпорядження обласної військової адміністрації від 20 грудня 2024 року № 766/01.02-01 "Про затвердження Критеріїв визначення підприємств, установ та організацій, які мають важливе значення для галузі національної економіки чи забезпечення потреб територіальної громади в особливий період", що зареєстроване в Західному міжрегіональному управлінні Міністерства юстиції 20 грудня 2024 року за № 144/634 (детальна інформація: https://oda.te.gov.ua/aktualno).

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО НАМІР ОТРИМАТИ ДОЗВІЛ НА ВИКИДИ ЗАБРУДНЮЮЧИХ РЕЧОВИН В АТМОСФЕРНЕ ПОВІТРЯ СТАЦІОНАРНИМИ ДЖЕРЕЛАМИ

ПРИВАТНЕ АГРОПРОМИСЛОВЕ ПІДПРИЄМСТВО "НИВА" (ПАП "НИВА"), ідентифікаційний код юридичної особи в ЄДРПОУ - 05438020, місцезнаходження юридичної особи: Україна, 47653, Тернопільська область, Тернопільський район, с. Золота Слобода; тел. +380978233606, адреса електронної пошти: rap-nuva@ukr.net, має намір отримати дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами.

Діяльність об'єкта належить до другої групи за ступенем впливу об'єкта на забруднення атмосферного повітря. Види та обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря (тонн/рік): речовини у вигляді суспендованих твердих частинок, недиференційованих за складом - 12,18095; сажа - 0,1767; оксид вуглецю - 38,61703; оксиди азоту (оксид та діоксид азоту) у перерахунку на діоксид азоту - 8,29408; діоксид сірки (діоксид та триоксид) в перерахунку на діоксид сірки - 0,42609, вуглецю діоксид - 6 313,9551; залізо та його сполуки (у перерахунку на діоксид залізу) - 0,00235, манган та його сполуки (у перерахунку на діоксид мангану) - 0,00064; сірководень - 0,000098171; хром та його сполуки (у перерахунку на триоксид хрому) - 0,000002; вуглеводні граничні С₁₂-С₁₉ (розчинник РПК-265 П та ін.) у перерахунку на сумарний органічний вуглець - 0,26197607; азоту (I) оксид - 0,43091; метан - 0,50088; неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС) - 3,06499530915.

На дозвіллі

Word search puzzle grid with various clues and images. Clues include: 'Шахматний образ', 'Рекламний образ', 'Салтиков-прозаїк', 'Дубль', 'Живець для щеплення', 'Проявник для фото', 'Царський ворт', 'Індивідуальна манера письма', 'Верхній одяг', 'Пантифік', 'Кінцівка в шкарпетці', 'Прянощі', 'Шведське авто', 'Райдуга', 'Титул турецьких вельмож', 'М.Жванецький, О.Вишня', 'Міжнародна організація', 'Безвірник', 'Держава Індонезія', 'І «Київський» - «Празький»', 'Націон. турист. організація', 'Марка', 'Салтиков-прозаїк', 'Дубль', 'Живець для щеплення', 'Проявник для фото', 'Царський ворт', 'Індивідуальна манера письма', 'Верхній одяг', 'Пантифік', 'Кінцівка в шкарпетці', 'Прянощі', 'Шведське авто', 'Райдуга', 'Титул турецьких вельмож', 'М.Жванецький, О.Вишня', 'Міжнародна організація', 'Безвірник', 'Держава Індонезія', 'І «Київський» - «Празький»', 'Націон. турист. організація', 'Марка'.

Справи приватні ПРОДАЮ С/Г ТЕХНІКА. П. тракторні: обприскувачі 300; 400; 600 л; картопледжалку; картоплекопачку; сівалку; розкидач міндобри; роторну косарку; грабарку; КЗН; культиватор міждрядний; плуги дво- і трикорпусні; капустяну саджалку; фрезу; дискову борону. Кінні: сівалку; косарку; копачку; плуг; грабарку; віялку. Тел.: (067) 288-71-29, (068) 032-53-61.

astramia.com.ua Медичний центр Лікування алкоголізму та куріння Психіатрія, неврологія, рефлексотерапія Народна та нетрадиційна медицина (0352) 51-50-00 м.Тернопіль, вул. Малишка, 2

КУПЛЮ П. ВРХ (велику рогату худобу), телата і лошата. Дорого. Можливе перевезення худоби. Тел.: (067) 811-09-35, (066) 757-68-41, Тарас. П. дорого пір'я, старі пір'яні ковдри, подушки та пір'я з гусей і качок. Приїжджаю за адресою. Тел. (068) 067-13-19.

ШУКАЄТЕ КВАРТИРУ? БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ MOLOD.com.ua 050 20 47 663 В. Лучаківського, 6

ВВАЖАТИ НЕДІЙСИМИ П. втрачене посвідчення дитини з багатодітної сім'ї, видане Збаразьким районним відділом сім'ї та молоді на ім'я Холод Лариса Русланівна, вважати не дійсним. В. втрачений оригінал Свідоцтво на право власності на квартиру, №224, по вулиці Київська 6, місто Тернопіль, видане 27.07.2017 р. міським бюро технічної інвентаризації, СТА, 322315 на ім'я Щирба Михайло Михайлович, Щирба Надія Антонівна, Щирба Тарас Михайлович, Щирба Ірина МIRONIVNA, Щирба Арсен Тарасович, Щирба Максим Тарасович, Щирба Назар Тарасович, вважати не дійсним.

Фотомить

Юні танцюристи привезли нагороди з Італії

Олександр Бережний та Юліана Василичин досягли неймовірних успіхів на чемпіонаті світу та Європи, що відбувся в Італії. Вихованці академії танцю "Євроданс" здобули три престижні нагороди: дві золоті і срібну. Такі досягнення - результат наполегливої праці талановитої пари та їхнього тренера Мар'яни Брик.

Віроніку Турлай винагородив Дубай

Зовсім мало минуло часу, як Вероніка Турлай вперше пішла у модельну школу. Але перемоги і досягнення не заборилися. Днями 10-річна тернопілька виборала "срібло" у престижній номінації "Модель світу" на Міжнародному конкурсі в Об'єднаних Арабських Еміратах. За короткий відрізок часу вона вже вперше крокує по подіуму та отримує перші перемоги. А нещодавно тернопілька здобула титул "Міні Міс Україна 2024" у номінації "Талант" у своїй віковій категорії. Модельну школу талановита і красива дівчинка поєднує з навчанням у Тернопільській школі №14. У майбутньому Вероніка Турлай мріє стати професійною моделлю. З дитинства тягнулася до мистецтва і творчості, любить співати та пише вірші. У модельній школі вона займається акторською майстерністю, дефіле, вивчає психологію. Викладачі дівчинки констатують, що її наполегливості та працелюбності може позавидити і дорослий.

"Все почалося з того, що батьки мене завели в модельну школу, щоб я навчилася гар-

но ходити на сцені. Так я вперше виступила на подіумі. Тепер вже впевнено йду, на мене захоплено дивляться глядачі, навколо світять яскраві вогні, і я відчуваю, як моя мрія стає реальністю", - ділиться емоціями юна тернопілька.

На конкурс краси "Міні Міс Україна 2024" з'їхалося близько 50 дітей з різних куточків країни. Під час заходу відбувся парад національного костюму "Моя Україна - незламна країна", барбі-дефіле, презентація талантів та соціальних проєктів. Образи Вероніці допомагали створювати фахівці Галицького коледжу імені В'ячеслава Чорновола. Разом з перемогою на всеукраїнському конкурсі Вероніка отримала можливість представити нашу країну на Міжнародному фестивалі, який відбувся у Дубаї.

Вероніка Турлай каже, що кожен крок, який робила на подіумі, був наповнений майстерністю та гордістю за український народ. Вероніка гідно представила Україну на міжнародному конкурсі.

10-річна тернопілька довела це, отримавши "срібло" у престижній номінації "Модель світу" на Міжнародному конкурсі в Об'єднаних Арабських Еміратах. Дівчинка взяла участь у 22-му Міжнародному дитячому фестивалі культури і мистецтв, який традиційно проводять у Дубаї. Три десятки дітей з різних країн світу змагалися у багатьох номінаціях та вікових групах. Також на конкурсі краси Вероніка вразила журі своїм знанням іноземної мови. Вона отримала Кубок за інтерв'ю англійською.

Галина САВЧУН

Магічне віконце

Карма, яку відмолити майже не можливо

"Доброго дня, рідна "Свободо". Мене звати Олександра, живу в селі на Тербовлянщині. Пишу тобі не тільки про своє горе, а й про біду усього села. Живе у нас жінка, котра виготовляє горілку. І продає її усім. Як ми не просили, не благали, навіть неодноразово погрожували, та вона ніяк не хоче припинити свій "бізнес". Ходять до неї як місцеві пиячки, так і діти - хлопці 14-15 років. Куди ми тільки не зверталися, здається, що всі довкола її покривають. Усі скаржаться на Раю. А в мене на неї, напевне, найбільша образа. З її "благословення" помер від горілки мій брат. З молодих років він і чарки не випив. Одружився, був дуже хорошим господарем. Та якось жінка його покинула і виїхала за кордон. Він дуже переживав, ходив, наче у воду опущений. А "добра" тітка Раю все кликала до себе на чарчину, казала, що так легше буде пережити горе. Так чарка за чаркою і вже за рік брат не тямив себе без горілки. Продав з хати усе, що можна. І вже через два роки помер, лікарі так і сказали, що усе від надмірного вживання алкоголю.

Потім Раю взялася за мого чоловіка. Він завжди любив випити, але в міру. Чоловік - перший майстер на село. Ось жінка увесь час кликала його то щось приварити, то відремонтувати, сама, мовляв, без чоловіка живе. Так щовечора він ходив на "підріботок". Минуло три місяці, а в домі вже ні дня без сварки. Та я і це терпіла. Проте якось мій 15-річний син прийшов з дискотеки дуже п'яний, дитині стало погано, я викликала "швидку". У лікарні сказали, що це алкогольне отруєння, ще б трішки зачекали, то не живив би. Коли син прийшов до тям, я

запитала де був, що пив. Він тихенько сказав, що у тітки Раї... У мене вже нема сил. Дорогі народні цілителі, знаю, що пані Раю завжди читає вашу рубрику, тож скажіть їй, яка кара чекає на неї за такий "бізнес". Адже у неї є дві доньки, син і троє онуків.

Олександра".

- Пані Олександро, на жаль, ваша біда мені дуже знайома. Майже у кожному селі є жінки, які женуть самогонку. Більше того, часто вони застосовують чорну магію, різні приговори, які шепочуть над горілкою. Тоді людина, яка ніколи не тягнулася до чарки, зіп'ється, стане залежною. До мене звертаються як вони, так і їхні діти, внуки з різними проблемами. Але таку карму відмолити майже не можливо. Тому я завжди застерігаю зупинитися, поки не пізно.

Наведу один яскравий приклад. Нещодавно прийшла до мене дуже інтелігентна, багата сім'я. Батьки - шановні люди, мають статки, а син, красень, з вищою освітою, а співається "на очах". Я довго шукала причину, аж дізналися, що бабуся хлопчини свого часу продавала самогонок. Бідолашний покутує гріхи рідної бабки...

Тому звертаюся до усіх жінок, зокрема пані Раї, побійтеся Бога! Подумайте про дітей, онуків, правнуків. На чужих словах, бідах, прокльонах ще ніхто ніколи не збудував щастя. Гроші, які ви отримуєте за своє пійло, - "брудні". Це ціна за чиєсь здоров'я, навіть життя. Покайтеся, зупиніться! Адже погана карма ляже на ваш рід і вже в третьому поколінні він або припиниться, або ваші нащадки будуть "закінченими" п'якками.

Подумайте, чи вартують ті гроші таких жертв?

Реклама P.S. Дорогі читачі "Свободи", якщо у вас є запитання, чи ви потребуєте поради або допомоги, пишіть до нас, і ми звертатимось із вашими листами до бережанських цілителів Люби і Андрія Завадівських, а відповіді публікуватимемо у газеті. Якщо ж ви особисто хочете з ними поспілкуватися, телефонуйте: (097)554-63-18, (098)030-07-25.

Реклама у газеті «Свобода».
Телефон: 0 (68) 932-29-05

КУПУЄМО
- Мед
- Бджолопродукти

ГуртоМед
+38 068 135-96-22
gurto.com.ua

Грудень. Вечір
Село вкриває сутінь волохата.
Умовкло все - і люди, і пташки.
І тільки чуть, сховавшись на захатті,
Старенький вітер ловить дрижаки.
Грудневий день так сонця і не бачив.
Нудивсь. Безсніжжя - ну, куди піти!
Вечірні тіні довгі і незрячі
Сліди вчорашні не могли знайти.
Тож повсидались у саду промерзлім
І скоро зникли в згуслій далині.
А на межі ще світиться береза
В своїм одвічному білому вбранні.
Йй день чи ніч, зима, весна чи осінь
У білім завше, та іде ж струнка.
І доки хмари йй снігів накосять,
Вальсує з вітром на рудих стежках.
Завечоріло. Тиша і безлюддя,
Колоча темінь котиться селом.
Усівсь на призбї йй слуха юний грудень
Веселий скрип коліски за вікном.
Микола БУДЛЯНСЬКИЙ

Рік у проєкті: ДНЗ «Тернопільський центр професійно-технічної освіти» як приклад модернізації навчального закладу

Успішний кейс в рамках німецько-українського проєкту "Партнерство у сфері професійно-технічної освіти в Україні"

Незважаючи на драматичні обставини воєнної дійсності, освітня сфера, а зокрема і професійно-технічна складова, демонструє сьогодні свою стійкість і пережила у 2024 році помітні позитивні трансформації. Не винятком є і Тернопільський регіон. Серед багатьох ініціатив, які активно розвивалися у нашій області, помітне місце займає проєкт "Партнерство у сфері професійно-технічної освіти в Україні". Саме рік тому, після проведення детального аналізу з німецької сторони, позитивної оцінки Ди-

ректора професійної освіти МОН України та проактивної позиції Департаменту освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації, а передовсім її очільниці Ольги Хоми, Тернопільщину було долучено до цієї ініціативи, яка фінансується Федеральним міністерством економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ) через організацію sequa. Безпосередній виконавець проєкту - Освітній центр баварської економіки (bbw) gGmbH - активно впроваджує елементи дуальної освіти, окрім нашого, ще у трьох західноукраїнських регіонах - Львівській, Івано-Франківській та Волинській областях. Головна мета проєкту - створити нові можливості для професійної освіти, що здатна не лише адаптуватися до актуальних потреб локального бізнесу, а й перетворити систему навчання на дієвий інструмент підготовки майбутніх спеціалістів робітничих професій. Таким проєктомніми пілотним навчальним закладом у нашому регіоні став ДНЗ «Тернопільський центр професійно-технічної освіти». Про досвід реалізації цієї ініціативи, виклики та досягнення, а також про те, як цей проєкт вплинув на навчальний процес і професійний зрост педагогічного колективу, розповіли координаторка проєкту від навчального закладу - заступниця директора з навчально-виробничої роботи ДНЗ «Тернопільського центру професійно-технічної освіти» Лілія Шумка.

об'єднав представників обласного Департаменту науки та освіти та Навчально-методичного центру ПТО, підприємств-партнерів, бізнес-спільноти Тернополя, Тернопільської торгово-промислової палати, Центру зайнятості та ін. У ході обговорення було визначено ключові напрями оптимізації співпраці та інтеграції бізнесу у навчальний процес. Такий підхід дасть змогу учням здобувати навички, які максимально відповідають потребам ринку праці, а відтак, здійснювати плавний перехід від навчання до професійної діяльності.

- Чи виникають труднощі в інтеграції такого підходу?
- Виклики є, і вони, здебільшого, стосуються координації графіків навчання з виробничими процесами на підприємствах. Однак завдяки конструктивному діалогу з нашими партнерами ці питання вдається успішно вирішувати. Позитивний вплив на ці інтеграційні процеси мали також і семінари щодо наставництва як інструменту нетворкінгу, покращення співпраці між компаніями та закладами ПТО. До прикладу, в межах проєкту проводиться "Лабораторія "Практична співпраця", де наш навчальний заклад спільно з партнером ТОВ "Завод "Ремпобуттехніка" провів у 2024 році мініпроєкт "Електрозварник ручного зварювання: перспективи кар'єрного розвитку для фахівців". В загальному бізнес дуже зацікавлений в такій моделі активної співпраці, адже вона дає їм змогу готувати кадри, які одразу готові працювати в умовах сучасного виробництва.

- Який вплив на навчальний процес має використання нового обладнання?
- Технічна модернізація матеріальної бази, без сумніву, є не просто доповненням до навчального процесу, а його трансформаційним елементом. Це дає змогу учням не лише вивчати базові операції, а й опановувати складні технології, що відповідають стандартам провідних сучасних виробництв. Також викладачі зазначають, що технічна оснащення підвищує мотивацію учнів, адже ті бачать реальні перспективи кращого застосування своїх знань та навичок.

- Як медійна підтримка проєкту впливає на комунікацію з вашими потенційними абітурієнтами?
- Завдяки новим брендованим матеріалам, оновленню логотипу, продуманій PR-кампанії ми змогли значно підвищити впізнаваність нашого закладу. Серед ключових заходів варто виокремити створення брендбуку, що став потужним інструментом для позиціонування нашої установи як сучасного й інноваційного освітнього центру. Крім того, медійна підтримка в рамках вступної кампанії 2024-2025 років охоплювала радіорекламу на двох регіональних FM-станціях, яка тривала впродовж двох тижнів та допомогла ефективно донести інформацію до цільової аудиторії. Завдяки цьому ми не лише залучили більше абітурієнтів та зміцнили позитивний імідж нашого закладу, а й публічно підкреслили важливість нашої співпраці з підприємствами-партнерами - заводом "Ремпобуттехніка" та Торговим домом "Інтеграл".

- Які пріоритети розвитку закладу ви бачите на найближчі роки?
- Передусім ми прагнемо поглиблювати співпрацю з бізнесом і залучати нових партнерів, адже це дає змогу нашим слухачам бути максимально підготовленими до реальних умов роботи. Також плануємо розширювати матеріально-технічну базу, включаючи нове обладнання для інших спеціальностей. Окремий напрям - це розвиток Центру кар'єри, який вже демонструє свою ефективність. І хоча Центр кар'єри на початок нашої участі в проєкті вже діяв у нашому навчальному закладі, було визначено додаткові потреби ДНЗ «Тернопільського ЦПТО» у цій діяльності, здійснено ґрунтовний аналіз основних викликів та перспектив роботи, розроблено типовий річний план діяльності та сформовано стратегію інформаційного супроводу. Центр став місцем, де майбутні випускники можуть отримати консультації з працевлаштування, дізнатися про сучасні вимоги ринку праці та пройти підготовку до співбесіди. Крім цього, учасникам проєкту було запропоновано практичний семінар "Розширення горизонтів Центрів кар'єри: як залучити зовнішніх стейкхолдерів до співпраці". Ці заходи дали нам нові інструменти для співпраці з бізнесом і допомогли розробити програми для підтримки випускників на старті їхньої кар'єри. Усе це - інвестиція у майбутнє професійної освіти нашого регіону.

- Дякую за змістовну розмову! Бажаємо успіхів у реалізації ваших планів.
- Дякую! Ми націлені на результат і впевнені, що разом з проєктом "Партнерство у сфері професійно-технічної освіти в Україні" досягнемо подальших здобутків у наступні два роки, а відтак, зможемо вийти на якісно новий рівень сучасного надавача професійно-технічних освітніх послуг.
Розмову вів Юрій БОНДАР

